

Előfizetési díj.

Vagy postán vagy helyben házhoz hordva.

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Meglenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Bel-királyutca 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DÍJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wellzeile 22.) Haasenstein et. (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a
„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1875. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

egész évre	15 frt.
élfévre	8 „
egyedévre	4 „
gy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legelőszérűbben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés uti tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

Kolozsvár, márcz. 5. 1875

(L—t) A mai nap két nevezetes hirt hozt, egyiket általános jelentőségűt, a másikt, mely első sorban minket erdélyrésziéke érdekel.

Amaz az eddig ugynevezett Lónyai-párt állását tisztázó tudósítás, mely szerint Lónyai politikai barátjainak értekezletén megjelene, kifejté ugyan okait, hogy mrt nem lép be feltétlenül az egyesült kormánypartba, de egyszersmind ki azt is, hgy sem aival szemben appositiot nem albt, sem a Sennyei-párthoz nem csatlakoz, politikai multjának, meggyőződésének okán, mihez képest az értekezlet legnagyobb része szintén csatlakozott az egyesült párthoz, egy pár pedig a magát conservativnak nevezni nem akaró conservativ tödékhöz.

A fusio megvalósulása alatt egyelején ol borultnak tetsző láthatár tehát lassankat mind inkább derül; nem csak a ré-

gi Deákpárt találja bele magát mind jobban s jobban az új pártközi helyzetbe; nemcsak tisztán elvi alapon szervezkedő oppositio megalakultára van, Sennyei báró hibeiben, biztos kilátásunk; hanem azon fractio, melyet, mint utólag kiderült, inkább a rágalom, mintsem a valóság öltöztet föl a Deákpárt munusságának; melynek személyes ambítiót, sötétben oláklódó fondorlatokat szoktak tulajdonítani: szintén nyíltan kitarja kártyáit s mindenki meggyőződhetik, hogy itt az elvek s nem az egyeni érdekek férfával van a nemzetnek dolga.

Lónyai grófnak ez értekezleten tartott beszédeben valódi férfias nyilatkozatot veszünk. Elvi differentiálakat nem lát maga és az új kormány programja között, ezért nem opponál neki, hanem várja tetteit; de e programnál ő többet akar és lát szükségesnek, a modus procedendi sorrendjében változtatásokat olajtana, több erélyt és határozottságot szeretne, ezért fontartja független állását, hogy meggyőződéséhez, kötelességéhez híven időnként nyíltan, a pártfegyelemtől szabadon kinyilváníthassa nézeteit — senkit azonban nem erőltetvén, hogy őt kövesse, sőt határozottan hangsúlyozván, hogy ő külön párt alakítását el nem fogadhatja.

E loyalis, férfias, meggyőződés szerű nyilatkozat mindenesetre igen sokkal járult a pártközi viszonyok tisztázásához s igen sokban megkönnyíti a kormány állását, teljes erejét, a miért lehetetlen előismeréssel nem adoznunk Lónyai grófnak, mert — mint érintett beszédeben mondá — veszteni való időnk csakugyan nincs.

A másik hír alig ha összefüggésben nem áll e nyilatkozattal s ez az, hogy a belügyminiszeri államtitkárságban Zeyk Károly utódja br. Kemény Gábor lesz. E t. lapban ugyan a napokban — pesti lapok hírei nyomán — Torma Károly, a képviselőház egyik alelnöke, volt ez állás jelöltjeül említve s nem is volt semmi ok, a miért e jelöltséget örömmel ne fogadjuk. De most, midőn, mint látszik e jelöltség elejtetett s a br. Kemény Gáboré lépett előtérbe, legalább is épen oly mérvű örömmel üdvözlöljük e fordulatot s csak büsz-

kintsen, hogy vagyok s mindannyiszor ismételte, hogy nincs mitől tartanom s ne féljek, ne reszeksek többé.

„Dél felé sir Richard beizent, hogy szeretne velem beszélni, ha elfogadhatnám őt. Felkeltem, rendbehoztam öltözékemet a mennyeire lehetett s izentem, hogy jöhet. Sir Richard belépve kiküldte a szobából az ápolónőt s így szolt hozzám:

„ — Kisasszony, igaz-e, hogy kegyed a Perez ur leánya.

„ — Fájdalom! igaz.

„ — Igaz, hogy kegyednek holmi kis kalandja volt Pampeluna-ban?

„ — Ez is való igaz! Mindent elbeszéltem neki, s látta hogy igazat mondok.

„ — Szándékoztok kegyed nöl menni ama fiatal katonatiszthoz?

„ — Kétkedik-e ön ebben uram?

„ — Tehát kegyed bizonyos abban, hogy ő nem akarta megcsalni?

„ — Oh ebben bizonyos vagyok.

„ — És szereti őt?

„ — Szeretem.

„ — Ez esetben írjon neki egy kis levelet, hogy jöjjön ide, itt találkozhatik kegyeddél. Irja meg, hogy kegyed atya megbocsátott neki s leányát azonnal nöl fogja hozzá adni; de azt is tegye hozzá, hogy csak azon feltétel alatt adta beleegyezését e házasságba, ha semminemű hozományt nem kíván kegyeddél. Ez Perez ur határozott akarata.

„ Megirtam a kívánt levelet. Brudnel ur azonnal elküldte a levelet egy futártól, azon meghagyással, hogy ne adja át másnak kezébe, mint személyesen a katonatisztnek s hozzon reá választ.

„ A küldött üres kézzel jött vissza. A tiszt elvette a levelet s azt mondotta, később fog válaszolni, mert most teljességgel nincs ideje reá.

„ Mialatt vártam a jóltevő által tett kísérlet eredményét, nem láttam őt viszont.

„ A szállodában egészen külön lakosztályban voltam elhelyezve.

„ Midőn bejött s jelentette a szomorú eredményt, nem láttam őt viszont.

„ A szállodában egészen külön lakosztályban voltam elhelyezve.

„ Midőn bejött s jelentette a szomorú eredményt, nem láttam őt viszont.

„ A szállodában egészen külön lakosztályban voltam elhelyezve.

„ Midőn bejött s jelentette a szomorú eredményt, nem láttam őt viszont.

„ A szállodában egészen külön lakosztályban voltam elhelyezve.

„ Midőn bejött s jelentette a szomorú eredményt, nem láttam őt viszont.

kélehetünk rá, hogy az erdélyrészi alkalmas egyéniségekből válogatni is lehet.

Irott törvény nem szabja ugyan meg, de a politikai eszély által irányzott gyakorlat jogfolytonossága eddig legalább mindig egy erdélyrészi capacitást látott a belügyminiszerium egyik államtitkárságának helyén s örömmel értjük, hogy e gyakorlat továbbra is fentartatik. Nem separatistikus törekvések kifejezése ez, a mely esetben mi is a leghatározottabban ellenoznók a különállás e jelvényének fontartását, hanem kellő tekintetbevétele a gyakorlati politika követelményeinek, ama még sokban sajátos viszonyoknak, melyek az évszázadokan át külön önállósággal bíró ország multjában gyökerezve még sokáig fön fognak maradni, s hatást gyakorolva a közéletre, figyelemben is kell, hogy részesítsenek.

S mi csak a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozhatunk azon választás fölért, mely e ránk nézve oly fontos állomás betöltésénél Kemény Gábor személyére esett. Kitiűnő képzettsége, komoly tanulmányai, az erdélyi részek gyakorlati ismerete, munkabíró ereje és vasszorgalma oly qualificatiók, melyeketelőttünk csak az a politikai tekintet szárnyalhat tul, hogy ez utóbbi hír megvalósultában az előbbi megpecsételését látjuk.

— **Tisza Kálmán** belügyminiszer, mint a „Közérdek” is értesül, Kemény Gábor báróval érintkezésbe tette magát az iránt, hogy Keményt a belügyminiszeri államtitkárságra megnyerje.

— **A Lónyai-párt** feloszlása. A „P. Napló” esti lapja írja:

„A Lónyai-párt feloszlott. E párt értekezletet tartott, melyben gróf Lónyai Menyhért felszólalt. A gróf előadta, hogy a jelen kormány programjának pénzügyi részéről, illetőleg a teendők sorrendjére nézve ellenkező nézete van ugyan s ezt ki is fogja fejteni a képv. házban, a külön pártalakítást azonban, mert soha sem volt barátja a személyi pártoknak, nem javasolhatja. Ő egyik párthoz sem fog csatlakozni, a Sennyei-féle oppositiotól harminczéves politikai multja választja el. A jelen voltak helyeselték gr. Lónyai felszólalását

ményt, keseryesen sirtam. Látva, hogy még igen gyenge, szenvedő vagyok arra, hogy elviselhessem a valónak tudatát, megkísérle, hogy némi reményt hagyjon még fenn lelkemben s így szolt:

„ — Alkalmast e fiatal ember, nem eléggé szabad ura akaratának arra, hogy szülői híre nélkül határozasson jövője felett. Irni fogok szülőinek is. Hol laknak s minő állásban vannak?

„ — Erről éppen semmi tudomásom nem volt, jó formán még nevüket sem tudtam. Sir Richard összehozta gyengén szemlődkét, s szánalmas mosoly mélyen megaláztott.

„ Valóban ön még gyermekiesebb mint előbb gondoltam, szolt szomorú hangon, látva kétségbeesésem, hanem már azért csak ne szegyenlje magát éppen halálra, esztelen tette eléggé mutatja, hogy atyjának igaza volt, midőn azt mondá, hogy: leánya nem képes belátni saját hasznát és érdekét.

„ Ily nagy mérvű önfeladás s oktalanság nem származhatik lelki megromlottságból s azért nem is róható fel vétkül kegyednek. Hanem . . .

„ — Meg vagyok gyalázva nemde ez által, hogy ily feltétlenül bízam egy előttem egészen ismeretlen egyén becsületében.

„ — Nem éppen megalázva, hanem jövőre igen könnyen megtörténhetnék, ha nem siet, természetét megváltoztatni. Ugy látszik kegyed borzasztó nevetésben részesült!

„ — Semmi neműben sem részesültem.

„ — Az igaz s éppen ez a baj, de a hiba tán helyrehozható lesz még. Akarja-e, hogy leplezetlenül beszéljek kegyeddél sorsáról, hogy aztán képes legyen okosan gondolkodni, elmélkedni felette s tisztán megértise és felfoghassa jelenlegi helyzetét?

„ — Oh! akarom, akarom, sőt kérem erre őnt; de atyám mit fog valjon szólni hozzá? . . .

„ — Ha ön tudná! . . .

„ — Tudok mindent. Tudja meg kegyed is, hogy nincs többé más atya rajtam kívül.

„ Atyja átengedte kegyednek nekem.

„ — Átengedett?

s kijelenték, hogy külön pártot nem alakítanak. A volt Lónyaiak legnagyobb része a kormánypartba lép; csak egynéhány fog csatlakozni Sennyeihez. Az erdélyi képviselők is bizalmas tanácskozásokban megbeszélrik a dolgokat s remény van, hogy majdnem kivétel nélkül a kormánypárthoz csatlakoznak. Mint ezekből látszik, most már oly imponans szabadelvű párt alakul, mely a viszonyok további sikeres fejlődésének biztosítékául szolgálhat.

— **A Sennyei-párt** tegnapielőtt tartá alakuló gyűlését. Harminczötön vannak, harminczat az „Ellenőr” névszerint elsorol, ezek: Kazinczy István, b. Lipthay Béla, Molnár Pál, Palkovics, Ocskay Géza, Máday Sándor, Tarnóczy Béla, gr. Battyány Zs., Kubinyi Árpád, Beöthy Ákos, gr. Apponyi Albert, Mihálovics K., Kajuk T., Hedry Ernő, Ürményi M., Szentmiklósi Pál, Hoffmann Pál, gr. Zichy Imre, Kézsmárky T., Just Kálmán, b. Bánffy György, Szőgyényi László, gr. Festetics Pál, gr. Károlyi Gyula, Tatai Andor, gr. Hunyady László, gr. Csáky Gyula, Földváry János, Goda Béla, b. Sennyei Pál. — A párt hallomás szerint nem fogja magát conservativnek nevezni.

— **A szabadelvű** párt vasárnap egy nagy lakomával tartja megalakulásának ünnepét a „Hungária” dísztermében.

— **Horn Edének** államtitkárrá kinevezetése a kereskedelmi ministeriumba, mit eddigél csak hir gyanánt emlegettek, — már bizonyosnak tekinthető.

— **Az egyesült** körök egyesült választmánya értekezletet tartott, melyben a Deákör korábbi alapszabályai elfogadtattak. Kimondatott továbbá, hogy a kör rendes és foglalkozó tagjai csak azok lehetnek, kik a párt elveit vallják.

— **A függetlenségi párt**, mint az E—s jelenti, elhatározta, hogy a pártválságok által előidézett új helyzetet szemben manifesztumot intéz az ország népéhez s ezen manifesztum elkészítésével Simonyi Ernő, Mocsáry Lajos és Csávolszky Lajos tagokat bízta meg.

„ — Ugy van, eladta nekem, — jó pénzért, — s ő maga elutazott Amerikába. Ha lenne kegyednek bár mi kis miveltsége, nem mondanám el ily kiméletlenül a dolgot, de durva goromba módon kell azt értésére adnom, hogy feleslezzem szunynyadó lelkét, s emberi méltóságának öntudatára ébreszszem kegyedet.

„Értse meg tehát jól. Kegyed enyóm, sajátom, s ha én aljas kicsapongó ember volnék, minő helyzetbe süllyed volna most alá, könynyelmű magavisellete által! Perez ur bár minő romlott szívű legyen is, nem mert volna oly gyorsan és oly nyíltan ereszkedni alkudozásokba kegyed felett, ha elkövetett balélése nem vezette volna őt azon meggyőződésre, hogy ugyan csak siet a bukás örvényébe rohanni. És most bátorság, szegény gyermekem, bízzék istenben, ha, miként reményelem, kegyed jobb, mint minőnek látszik. Ön becsületes ember vagyok s egy cseppet sem szerelmes kegyedbe, csak pusztán jót akartam tenni egy szerencsétlen elhagyott nővel. Ön sem vagyok feddhetetlen, lehet hogy voltak fiatalkori vétkeim, melyekért bűnhődnöm kell. De nekem nem nehéz a bűnhődés, mert gazdag vagyok.

„Ugy fogok tehát banni kegyeddél, mint fogadott leányommal, ha jó magavisellete által érdemes lesz erre.

„Előbb az volt szándékom, hogy nöl adom azon egyénhez, ki ily kétése helyzetbe hozta kegyedet s biztosítani akartam jövőjüket. Hogy ezt nem tudattam előre esábitójával, csak azért történt, mert próbára akartam őt tenni előbb.

„ — Oh! — kiálték hévvel, — az egy hitetlen, semmirekellő!

„ — Meglehet, hogy az, lehet hogy nem az; higgyünk inkább azt, hogy ő is egy elv nélküli meggondolatlan gyermek, kinek nincs még határozott fogalma a jó és rosszról, s ki nem tud ellentállani az első behatásnak, a percznyi felindulásnak . . . mint kegyed édesem!

Az új kormány.

Budapest, márc. 3.

(A.) A Wenckheim-Tisza-kormány megalkut s a balközép és jobboldal összeolvasának nagy reménye immár megtörtént. A Deákpárt tíz évi dicső munkásság után megszűnt majoritás létezni. A régi zászló, a régi jelszó immár pusztán a történelemé, melynek lapjain a párt működése, a párt alakításai ragyogó betűkkel lesznek fölírva mindörökké. Hazafias büszkeséggel és megnyugvással gondolhat e multa, e tevékenységre mindenki, a ki e zászló alatt kötelességeit híven teljesítette. A pártok élete sem tart örökké s ma a természet törvényei a Deákpárton is teljesedtek. Állandóan, vagy örökké? Azt most nem kutatjuk. De bár mit hozand a jövő, annyi bizonyos, hogy a párt működése a nemzeti dicsőség legszebb lapjain leendő följegyezve.

Az új párt, mely helyette az ország ügyeinek alkotását átvette, a tegnapi megalakulásakor a régi jobboldal többségéből, az egész balközépből és volt középpártból összesen körülbelül kétszáz harmincz képviselőből állott. A párt a közjó kérdésében feltétlenül a volt Deákpárt eszmájének és elveinek alapját foglalta el. A belügyi kérdésekben mindenekelőt ama kísérletet akarja újra kezdeményezni, mely a Ghyczy-Bittó cabinetnek nem sikerült. Rendezni akarja az állambáztartást és pedig mindenekelőt oly uton, mely a nemzetre új terheket nem ró. Ha azonban az e célra kinálkozó eszközök a gyakorlatban alkalmatlannak bizonyulnának, ha kitűnik, hogy a t. karakosság s az Ausztriával megindítandó közgazdasági alkudozások stb. az államkassza terheit a mostani bevételkel összhangzatba hozni nem képesek, akkor az új kormány sem fog az adóemelés végső eszközétől visszariadni.

Ez az eszme tehát lényegileg szintén Deákpárti, csaknem egészen az, mely Ghyczy Kálmán pénzügyi programjának alapjául szolgált. A többi kérdéseket illetőleg az új kormány szintén nyilatkozott, nem részletesen ugyan, hanem egész általánosságban jelölve meg a teendőket, melyek elintézését különösen sürgetőknek tartja. Nem mondá ugyan, hogy ezt vagy azt a kérdést miképp akarja megoldani, de az ügyek egyszerű felsorolásával is kimutatta, hogy van érzéke a sürgős és kevésbé sürgős teendők iránt. E kérdésekre nézve a

„E fiatal ember alkalmasint egészen vagyontalan, s nem nagy kedvet érez hozzá egy hasonlóan szegény nővel együtt nézni a bizonyos nyomor elé! A kísérletet megtettük, de még nincs egészen eldöntve a dolog. Ki tudja, valjon nem ő maga akarja-e elhozni személyesen a választ? Adjunk neki erre egy havi idő-haladékot; de ha e kitűzött határidő is eltelt, akkor elég bátorsággal kell birnia kegyednek, hogy örökre lemondjon rólam.

„ — Nem kellett ily hosszasan időn át bizonytalanságban lennünk. Két nap mulva, e beszélgetés után, Brudnel ur levelet kapott a katonatisztól, mely szóról szóra így hangzott:

„Uram! Éppen indulandó vagyok Madridba, hogy helyrehozzam azon hibát, melyet netán elkövetettem volna Manóla kisasszony ellen. Azt hittem, atyjának fogom őt feltalálni, s most hallom, hogy ez elutazott, és hogy most ön helyettesíti őt nála; ez előttem nagyon kétes dolognak tűnik fel s több okoknál fogva, melyeket jobb lesz itt mellőzni, de melyeket, ön, azt hiszem fel bír fogni, jobbnak látom visszavonulni, s abban hagyni azon kötelesség teljesítését, melyet szükségesnek vélttem megtenni.

„ — Ez egy oly ember sértó és lealázó kifogása, — szolt Brudnel ur — ki saját hitláját kettőnk vállára akarja tolni. Nos szegény gyermekem, ki van-e gyógyulva teljesen oly rosszul alkalmazott szerelmeiből?

„ — Oh abból ki bizonyára! — viszonozám, de az örüllségem okozta szegényből, soha de soha kigyógyulni nem fogok!

„Igyekezék feledni a multat, s egészen új életet kezdeni, s valamely derék becsületes ember szeretetét kiérdemelni; én nem foglalkozhatom közvetlenül a kegyed kímélésével, igen nyugtalan, bolygó életmódot folytatok arra hogy ezt tehessem. Nem levén családóm, meglehetősen unatkozás fog el, ha több ideig mulatok egy helyt.

(Folyt. köv.)

jobb- és baloldal vagy helyesebben mondva az új „szabadelvű párt” teljesen egyetért s kész a kormányt támogatni.

A párt tehát, melyre az új kabinet biztosan támaszkodhatik, meg van, de másrészt vannak igen komoly és számos akadályok, melyek az új kormányt sok kellemetlenséget okozhatnak. Képviselői körökben azon panaszkodnak, hogy a Wenckheim-Tisza cabinet a volt Deákpárt aggályainak és bizalmatlanságának eloszlására eddig igen keveset tén. Tisza Kálmán a tegnapi pártalakító konferencián férfias beszédet mondott ugyan, de ezt a bizalmatlanságot, mely a fusio őszinté híveinek kebelében is kísért, nem szavakkal, hanem tettekkel lehet csak végképp eloszlatni. Különbösen lassan-lassan az aggályok is kezdenek eloszlani s ma már a Lónyay töredék szintén a kormányhoz csatlakozott.

Nem oly könnyen megy a Deákpárti saját megnyugtatósa. Ma az új kormányt a volt balközép két lapján kívül egyetlen egy lap sem támogatja. Az egész Deákpárti sajtó többé kevésbé ellenzéki állást foglal el s ez nem csekély baj az új kabinetre, mert a saját valóban hatást gyakorol a közvéleményre. Az elv azonban, melyen az új kormány áll, a magyar hazafias elemek egyesülésének elve, remélhetőleg nem sokára más hangulatot fog előidézni s ha a Wenckheim-Tisza-kormány a még megoldásra várakozó személyes kérdésekben nagyobb ügyességgel fog eljárni, mint a tárcáz kiosztásánál ha különösen cselekedetei meg fognak a nemzet szükségleteinek felelni, akkor kétségkívül leküzdí majd az akadályokat s hosszú élet-tartamra számíthat.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” teljes lelkéből csatlakozik Ghyecz Kálmán hitéhez, miszerint hazánk sorsa jóra fordult. S azon elismerés mellett, mely a Wenckheim-kabinetet megilleti a szabadelvű párt alakulásának történetében, meglesz bizonyára az elismerés br. Sennye részére is a conservatív párt szervezésének hazafias és államférfiúi kezdeményezéséért, melynek eredménye iránt az országgyűlés jogának hatályos gyakorlatát illetőleg nincs semmi kétségünk, mert szerinte az ország sok bajának főokát azon tényben találhatni fel, hogy a kormány felelőssége nem volt valószínű, mert a képviselők ellenőrzése és számonkérési joga nem birt a komoly érvényesülés lehetőségével.

A „M. Ujság” a kormány programját nem tartja programmnak. A dononai orakulum ép ily válaszokkal lepte meg a hozzá fordulókat. Sajátságosnak tartja azt is, hogy a miniszterelnök a kormány programját olvasta. Bittó egy fővel magasult ki a jelenet láttára, s mintegy arczára tükröződött ki az: hogy ő legalább szóval mondotta ki programját, s nem olvasta. Érdekes volt állítása szerint mint gy-

Az álom.

— Irta Halévy. —
(Folytatás.)

Az isten korántsem oly fekete, mint a miyennek képzelik. Tudja, az isten nagyon kevéssé megelégszik. Csak két vagy három napig maradjon itten, ez idő alatt megérkezik vagy ötven vonat, s az utasok között bizonyosan ösmérséivel fog találkozni. S hamar meggyőződhetik ön, hogy a paradicsomot olcsóért meg lehet szerezni.

Szent Tamás nagyon bőbeszédű. Csak beszélt, beszélt; de néhány pillanat óta már nem hallgattam rá. Kit látok? A st. klotildi özvegyem, Gaston és Rudolf felesége, igen, ez ő! Szép fejcsékéjét egy salon-waggon ablakában láttam; aztán, pár pillanat múlva, az elegáns kis teremtes szoknyáit egy kisése felemeltem könnyedén leugrott a kocsiból s csinos lábszárait látni engedte. Szokott élnékségével mindenfelé futkározott s kiabálta: „A paradicsomot keresem! Hol a paradicsom? Itt a jegyem!”

Emlékezem, hogy a compiégnei pályaudvaron is épen ilyenek láttam, midőn a császárné hivatalos vendégeit hozó külön vonattal megérkezett s a kocsiból kiugrott. Akkor is, éppen mint most, egy kisése látni engedte lábait, akkor is, éppen mint most, vidáman futkározott s kiabált: „A máhám! hol vannak a máhámok? Nehogy a máhámait elfelejtsek! Tizenhárom darab van!”

A compiégnei pályafőnél egy főtiszt ment hozzá s azt mondta: „Grófné, legyen nyugodt, ne aggódjék semmiért, én gondoskodni fogok a máháiról, a máhákért vagyok itt.”

A paradicsom pályaudvaránál szent Péter jött hozzá, azt mondva:

— Asszonyom, hol a belépti jegye? — Lesz olyan szíves, hogy a belépti jegyét előmutassa?

— Itt van, uram.

— Tökéletesen rendben van. Bemehet asszonyom. Ime, itt van a paradicsomba való bejárat.

Az én kedves kis barátném csinosan meghajlította magát s bement. Roppant kedvem jött rá, hogy én is bemenjek utána.

Ki tudja? Lehet, hogy Rudolf is meg-

lalt ki Bittó arcza, s tekintett Tiszára s a balközépre, melynek közlőnye őt „Caligula lovához” hasonlítá, hogy ime, ez nem külön nálam.

A „Jelenkor” úgy találja, hogy a kormányt tiz pontba foglalt programja olyan általánosságban szól, annyiféle értelmezést enged a kivétel elvi kérdésénél, hogy kénytelen az ember a legjobb akarattal istartozkodni lenni, mielőtt határozott álláspontot foglalna, bevárva, mily értelmezést ad majd a kormány e pontoknak a részletezéseknél, minő irányban szándékozik az azokban kifejezett tervet végrehajtani.

A „M. Politika” szerint az események logikája egy jobboldali ellenzék szervezését tette szükségessé, sőt elkerülhetetlenné. Ezen ellenzék összetartozó elemei kíválnak azon chaosból, melyet parlamenti pártéletünkben a közjogi e pontoknak a részletezéseknél, minő irányban szándékozik az azokban kifejezett tervet végrehajtani.

A „Közérdek” előtt úgy látszik, hogy egy erős elvi tusa, egy élénk politikai campagne van készülöben, melynek alapjait megvetették a legközelebbi események, de a melynek mely irányban való kifejlődése ma még nagyon is bizonytalan. E politikai küzdelmeknek szervezése folyamatban van; a még hátralevő rövid ülésszak alatt e politikai küzdelmeknek legfeljebb csak halvány körvonalait fogjuk felismerhetni, a mi egy élénk választási campagne elé vezetend.

Szász lapok szemléje

Most jön még csak a java — gondoltuk magunkban, midőn a „Tageblatt” egy egész cikksorozattal köszöntötte a lefolyt napokban a közönséget. A cikksorozat historiai töredék s „A német polgárság Magyarországon” címet viseli. Azt hittük, hogy a német elem nagyszerű tetteire fog reflectálni, a melylyel bebizonyítandja, hogy csakugyan „ad retinendam coronam” viselték magukat atyáink. Igyekezik is ily irányban győzni meg olvasóit, a mire a nagy időköz, melyet felöllel (beköltözésüktől egész mostanáig) valóban elég tért nyújt.

Nagyon természetes, hogy a tárgya a magyar történelmével teljesen azonos, de ha valaki oly szempontból indul ki, mint a „Tageblatt” cikksorozója, akkor már a magyar történelemben csakugyan nem találja egy a dolgokat, mint emitt.

Az említett cikksorozat különösen azon félésségekben szenved, melyet világfájdalmas fűzfapótlóknak észlelhetni. Valamint emez soha nem érzett fájdalmakról beszél és sohajtsókat küld a teremő számlakora felé s ismét fenyegeti a végzetet, hogy összetöri kobzát, a mi a végén is egy fűzfa sip, épen úgy a mi jó szomszédunk úgy beszél az örökös elnyomatásról,

halt, s az én szép kis özvegyem a két férje közt találja magát.

Megkérdeztem szent Tamástól, hogy nem eresztethet-e bé a paradicsomba.

— Nagyon szívesen, válaszolá.

— Igen, de — mondom — csak egy óra. Valjon nem tartóztatnak vissza? Eljöhet-e, mikor tetszik? Mert lássa ön, bármily kellemes legyen a paradicsom, de ha van még néhány eltölteni való esztendőm a földön, akkor nem szeretném azt elveszteni. A földi élet csak rövid ideig tart, de a paradicsom örök.

— Ne féljen, — válaszolá sz. Tamás. Kijöhet mikor tetszik. — Jöjjön.

És szent Péterhez vezetett.

— Ezt az urat ismerje meg — mondá szent Péternek; ez kíváncsi, be akar menni a paradicsomba, szétnéz és ismét távozik.

— Tessék bemenni, uram, tessék; meg fogom önt ismerni.

Ime a paradicsomban vagyok. Éppen jókor érkeztem. Rudolf és Gaston, kik az utasok megérkezését lesték, már is mindketten a feleségekre rohantak.

Gaston a jobb kezét ragadta meg s jobbfelé huzta, azt mondva: „Jankám, kedves Jankám!”

Rudolf a bal kezét fogta és balfelé huzta, azt mondva: „Mártám, kedves Mártám!”

Az én barátnémnak két neve volt, s jónak láta, hogy a második férjével ne tartsa meg azt a nevét, melyet az első férje használt. Az egymádságra méltó és kiváló finom érzelmű teremtmény volt.

Azonban sem Rudolf, sem Gaston nem voltak hajlandók a kezét elereszteni.

— Janka!

— Márta!

— Én az első férjed vagyok.

— Én a második férjed vagyok.

— Az én jogaim elvitáztatlanok.

— Uram, ereszsze az asszonyságot.

— Én nem szólok az urhoz. Én nem ismerem az urat!

— Én sem ismerem az urat! . . . Pedig életökben a földön a legbensőbb barátok voltak tegeződtek, s nem tudtak egymás nélkül el lenni.

(Folyt. köv.)

mintha ők szenvedték volna át az egész magyarországi jobbágyosság igáját eleitől fogva s az ő hátuk görnyedezett volna a teher alatt, a melyből ugyan keveset izelítettek.

Nagy előszeretettel mulat a mi „Tageblatt”-unk a Mária Thérézia és II. József korakában. Világos, hogy dagad nagyon az övéhez hasonló kebel, midőn oly körülmények jutnak elébe, melyekben a magyar elemnek, tisztességes szóval fejezve ki, alattomos vagy erőszakos megfojtása czéloztatott saját nyelvénél semmivé tétele által.

Azon fölfedezése ellen, hogy igen sok magyar nemes és polgári család az ők sorakból került ki — semmi kifogásunk. Mi csak örvideni tudunk, hogy akadtak közöttük is és most is vannak egyének, kik nem tartják a Deutschthumon elkövetett halálos sértésnek, ha Magyarországon magyarok kívántak és kívánnak lenni a szó igaz értelmében. Egyébiránt megemlítjük csak mellékesen, hogy a román tuloknál manióvá lett ilynemű bizonyítgatások és hánytorgatások már a „Tageblatt”-ban is mutatkoznak.

Az újonnan megalakult magyar kormányt úgy mutatja be olvasóink, mintha legalább is valami brazilai dologról volna szó. Tiszát a következő gunyos, bohóc modorban jellemzi: Tisza Kálmán életét röviden körvonaloazzuk. Ő nem volt holmi halálra ítél, mint Andrássy, nem bebörtönözött mint Madarász. Az 1848-diki forradalom kitörésekor csak 18 éves léven nem volt ideje rá, hogy politikailag kompromittálja magát stb.

Szél Kálmánra így tér rá: S most forduljunk az új Wenckheim-kabinet egy másik oszlopához, a pénzügyminiszterhez, Deák nagyfőnök. A többit Kecskeméthy Aurél „Ugyfőnök” című munkájából meríti s így tudják olvasóink a „Tageblatt” specialis nézetét.

Egyáltalában úgy látszik, nincs megelégedve az új kormányval, a mi legkevesebb sem csoda, miután tagjai nem a Spree partjairól importáltak s reménye, melyet a fentebb említett historiai töredékben táplál, hogy a német szónak érvényt fognak szerezhetni az országházbán is, nemcsak a közigazgatásnál, a szomorú való dere által épen a tavasz kezdetén, midőn minden egyéb új életre fog serkenni, le leend forrázva.

Több megelégedettség, komolyság és mérséklet tapasztalható a „Hermannstädter Ztg.” hangjában, mely különösen az új pénzügy- és belügyminiszter ressortjában talál, legtöbb teni, elintézni valót. Úgy találja, hogy Szél Kálmán, ki jeles pénzügyi kapacitás és hozzá bámulatraméltó munkabíró egyén, mindazon tulajdonokkal tekintélyes mértékben bír, melyek e tárcza miniszterét kvalifikálni szokták.

Tisza Kálmánról hiszi, hogy jeles képességeit tappintat és erély fogják vezetni, a mire ma sokkal nagyobb szükség van, mint valaha: Különösen ohajtja, hogy jeles tulajdonait a chauvinismus homályja ne borítsa el soha se, ezikkét így végzi:

„A lelépett belügyminiszter eljárása különösen a királyföldi municipiumokkal szemben nem volt ment e nemzeti bekecségtől s ennek következményei voltak azon tapintatlanságok, melyeket utóbb maga is szégyenelt és azon erély a mely gyakran nem a kellő helyen alkalmaztatott.

Nyílt titkot árulunk el, midőn kimondjuk, hogy Szapáryban a szász nemzetiség elnyomóját tekintették s pedig oly körökben is, melyek a magyarállam eszméjéhez mind maig hűnek mutatkoznak.

Mióta Debreczen város képviselője az ő helyére lépett, a félelem nem lett csekélyebb, hogy netalán a belügyminiszterium részéről a magyar állam eszméje igen szigorúan fog magyaráztatni és mégis hinnünk kell, hogy a baloldal vezére, azon férfi, ki a hamisítatlan liberalismust zászlójára írta, nem fog visszaélni hatalmával, hogy a többi nemzetiségek rovására saját nemzetének több hatalmat és erőt szerezzen, mint a mennyit a vezérszerep feltételez. Nemzetiségi téren való elnyomás nem állana jól Tisza Kálmánra az ő szabadság evangéliumához s tán nem is áll kormányzási kathechismusában.

Reméljünk tehát a legjobbat Szél Kálmán pénzügyi kapacitása s Tisza tapintata és erélyétől.

Városi ügyek.

Képviselői közgyűlés.

Kolozsvár, 1875. márcz. 6.

— A tegnapi közgyűlésen K. Papp Miklós azon indítványa képezte az első tárgyat, hogy a pártok fusioja által alakult új kormányt a képviselő feliratilag üdvözölje, a mi egyhangulag elfogadtatott. A szentesített törvények kiadása után a szakértők véleménye olvastatott fel a redout, vághid és városház építése ügyében. Tompa, Debreczeni és Kirmeier mérnök urak e jelentésükben oda nyilatkoznak, hogy a redoutnak a mint az elhatározva lett, még ez évben való felépítése teljes lehetetlenség; arra legalább két év szükséges. A Haller telket azonban okvetlenül megvásárolandónak tartják, mert a nélkül nem elég

tágas a helyiség. Ők ezeknél fogva előbb a városház kiépítését, a redoutnak pedig egyelőre csak a kiigazítását és új fedél alá helyezését ajánlják. A szakosztály e jelentést magáévá tette s ezen valamint azon indokból is, hogy a redout újabb számítás szerint 160—170 ezer forintba kerülne, annyi pénz pedig nincs, egyelőre csak a városház és közbághid kiépítését ajánlja.

Dr. Groisz Gusztáv. Megütökzettel hallja, hogy oly tárgyak kerültek a szakosztályban kérdés alá, a mikre nézve a képviselő testület a szakosztálytól nem kért sem tanácsot, sem határozatot, határozott tekintetben a képviselőlet önmaga, megállapítva a sorrendet, a mely szerint az építések sürgősségét a következő rendben mondta ki: redout, közbághid és csak azután városház. Nem lehet redoutot építeni ez évben, s így a jövő télire csak ki kell renoválni — mondják a szakértők — ámbár a multkor a városi mérnök ur szóbelileg a gyűlésen oda nyilatkozott, hogy a falak televények lévén, a kirenoválás nem ajánlható és az összeroskadástól tehát életveszélytől lehet tartani, de ha a szakértők véleménye most másképp hangzik, ám legyen, nem lévén szakértő elhiszi; valamint a kényzszerűség előtt meghajolva belenyugszik abba is, hogy ha nem lehet ez évben redoutot építeni, hát nem lehet. De már hogy a szakosztály a képviselő testület kifejezett határozata ellenében ismét régi tervét próbálja felmelegíteni s a városház legelőbb kiépítését javasolja azt helytelen és roszalandó eljárásnak tartja; mert még azon esetben is, ha a redout építése mostanról elmaradna, előbb a közbághid felépítése és csak azután a városházát van elhatározva.

Simon Elek polgármester a szakosztály eljárását helyesnek tartja, az kinyilvánította nézeteit, a gyűlésen állt azt elfogadni vagy el nem fogadni.

Ferenecz Miklós. A szakosztály nem appellationum fórum s így már kimondott határozatok felett véleményét nyilvánítani, vagy annak másképp elfogadását ajánlani nem áll jogában. Benigni Samu. Megbotránkozással látja, hogy minden gyűlésen a mult gyűlés határozatainak megmáskítására törekszenek. Ez azt a képviselőtestület tekintélyének s ő is tiltakozik az ellen.

Lugosi jegyző olvassa a jegyzőkönyv ide vonatkozó határozata tát.

Nagy L. pártolja a szakosztály véleményét, ő a redout építésének nem volna ellensége, ha terv és pénz volna, de mert nincs, el kell halasztani. A tanácsház építését is igen szükségesnek tartja, mert nincsenek megfelelő hivatali helyiségek. A közbághidat már épen nélkülözhetlennek tartja, mert a legdrágább húst mi esszük az országban.

Szász Domokos. A tanácskozáskor van zökkenve a rendes kerékvágásból. (Nagy: Lajos közbeszólt: nincs!) ki van zökkenve, mert csak egy lehet a sorrend felett újra tanácskoznia, ha egyszer elhatározzák, hogy a mit a multkor határoztak, azt most megsemmisítik. A szakosztály nemesak, hogy nem járt el helyesen ez ügyben, de ki meri mondani bátran e szót: valóságos attentatumot követett el a képviselőtestülettel szemben, midőn nem arra felelt és nem is felelt arra, a mit a képviselő testület kérdezett tőle, hanem e helyett a már meghozott határozatot bírálta és annak ellenében ismét régi terveit akarta érvényesíteni. A városi bizottság legelőbbinek a városi redout építését találta, azután a közbághidat és csak azután a városházat, nem pedig megfordítva. Ha már egy év alatt nem lehet felépíteni, ki kell addig is igazítani, de azért nem kell elejteni az ügyet, vagy máslelt fordítani a pénzt, mert ha most neki kezdünk 1876 végére legalább készen lesz s ha most 2 év alatt lehet csak felépíteni, ezután is annyi időbe kerül, jobb ha előbb neki fogunk. Indítványa, utasítások vissza az úgy újra a szakosztályhoz azon határozott kijelentéssel, hogy a gyűlés határozatának szellemében s a tett (de meg nem felelt) kérdésekre adjon választ, így vizsgálja meg a tervet, nyisson pályázatot stb.

Simon Elek védi a szakosztályt s attentatumot nem követett el, hanem becsületes polgári erélyllyel késő estig megvitatta a dolgokat, meggyőződésének adott kifejezést. Tompa városi mérnök pár szóval védi álláspontját. K. Papp Miklós. Gordiusi csomó áll előttünk; vagy egy régebbi határozatot kell megsemmisíteni s így a képviselőlet tekintélyét kisebbíteni, vagy oly dolgokat elhalasztani, a mik elodázhatlanok; legezelszerűbbnek hiszi a csomó kettévágását, a mi igen könnyen elérhető, de a mit a képviselőlet évek óta úgy kerül, mint a macska a forró kását, s ez a kölesön, a mitől ilyen ügyekben a visszariadást nem érti. Értene, ha egy elnyomorodott, koldusodott város volna Kolozsvár, vagy ha egy félmilliót venne kölcsön, de ide 150,000 ft sem kell, ennyit pedig már csak megbirunk. Mind a három építés: redout, közbághid és a városház szükségességet, elodázhatatlanságát belátja a képviselőtestület, mind a három építésének lehetőleg együttesen eszközölését is elhatározta, az egyedüli baj a pénzihiány, a kölcsönnel segíteni szükségesnek tartja. Azt mon-

ják, drága most minden, hagyjuk jobb időkre, s hát van-e valamelyikünknek reménye ebben emberi nyomban jobb üzleti viszonyokra. Nincs. Feltettük mi is adósságokat, a mik ránk raktak, a soknemű befektetések mellett maradjon utódainkra is valami. Az építéssel sok s a gény iparosunknak is kenyeret adunk a szája, azért ő mind a három építést és 150,000 ft kölcsön felvételét ajánlja.

Simon Elek polgármester. A kölcsön kérdése el volt már döntve 119. jegyzőkönyvi szám alatt. Nem fogadtatott el, mert a városnak nincs hypothekája, regáléra pedig nem lehet kölcsönt.

Id. Frits Albert. Egy részét Papp Miklós elmondta annak, a mit ő mondani akart; hanem azért reflectálni kíván Szász D. bejérére. Igaz, hogy a képviselőtestület a sorrendet úgy állapította meg, hogy a redout építése az első, azután közbághid s azután városház, etimologia igaz és lehet szorosan ragaszkodni ehez, de azért attól való eltéréstben sem lát valami nagy insequentiát. A szakosztály eljárásáról ő is megvallja, hogy helytelen volt, ma kiküldetés szerint járt el, nem felelt meg a kérdésekre, hanem abban, hogy a képviselőtestület határozatával szemben is szakértői vélemények kifejezést ad, nem lát semmi attentatumot, de nézete szerint inkább nevezhető azly kemény elnevezés attentatumnak. A kölcsön nézve csatlakozik Papp Miklós indítványához csak azt kívánja megjegyezni, hogy a rossz üzleti viszonyok kedvezőtlenek egyesekre nézve, romlott a személyi, de nem a testületi helyzet. A polgármester ur nézetével szemben azt hiszi, hogy Kolozsvárnak 150,000 forintnál több hypothekája van, de azt hiszi, hogy Kolozsvár 50 ezer forint akkor is mindig kapni fog, ha semmit sem köt le.

Szász Domokos. Az előtte szóló helyesli, hogy a szakosztály nem felelt meg neki feltett kérdésekre, ő is éppen ezt róta meg. Az egyéni véleményt nem kívánja visszafogni, de hogy a miatt és annak szellemében a megbízatásnak ne feleljen meg, a kérdéseket válasz nélkül hagyja, az már nem járja.

Simon Elek. Mindenik szónok azt állítja, hogy a szakosztály a neki feltett kérdésekre nem felelt, ő pedig mindenik szónok állításával szemben azt állítja, hogy felelt.

Szász D. Nem engedí magát megaláztatni sem polgármester, sem senki fiátal. Olvas állításának bizonyítását a jegyzőkönyvből ez ügyben tett azon kérdéseket, a mikre a szakosztály nem felelt.

Simon E. Ha nem felelt az egyes kérdésekre külön, az azért történt, mert általánosságban felelt.

Tauffer. 8 napi ideje volt a bizottságnak, az alatt nem felelhetett minden kérdésre. Id. Frits. Csak hiányosnak tartja a jelentést, s ha az idő rövidsége volt az ok, azt felhozhatta volna a szakosztály előbb is.

Bogdán István. Látja, hogy a képviselőtestület kívánják előbb építtetni, félnek, a a másikat építik, erre nem jut pénz. Ő is a redout elsőse és el nem ejtése mellett volt de mind a háromnak együttes építését ajánlotta a szakosztályban, de kisebbségben maradt. Azölcsönt a mult gyűlésen is ajánlotta, most is ajánlja és garantirozza, hogy a kamatokat is kifizeti. Hogy 150,000 forintot Kolozsvár, ha semmit le nem is köt, kapni fog, azt is bizonyosnak tartja s ajánlja a kölcsönt.

Nemes János ügyvéd. Elfogadja a kölcsönt és kéri még ez országgyűléshez a kölcsönnek bélyeg- és illetékmentes megkötöttesé felnyomolni.

Simon Elek polgármester szavazásra bocsátja Szász Domokos indítványát, hogy az ügy a kérdések részletes megfelelés végett még a szakosztályhoz utasítsassék. Egyhangul elfogadtatik.

Nagy L. a határozat után újra kel bej szólni a közbághid fontosságáról. Ez a legelőbb Biasini közbeszólt, a redout egótól, nehogy a fejünkre szakadjon! (Derültség). Gyűlés ez ügyet elintézetnek tekinti.

K. Papp M. Kérli, a kölcsön elvli legelőbb el lett-e fogadva?

Simon E. Minthogy mindenki a mellett és senki ellene nem szót, elvileg el van fogadva.

Ez ügy tárgyalása csaknem az egész délutánt igénybe vette; annál sebesebben tárgyalattak a többiek.

A gázvilágítás vállalkozója Fachndin G. mérnök ur jelentése olvastatott föl, melyben bejelent Rössleyhaner Vilmos és Ottó társállakozóit s a ködvelve őket is belevonni kéri. A tanács azon ajánlatot teszi, hogy ezuttal szerződés némely felmagyarázható pontjai világosságban körvonaloztassanak, a mi egyhangulag elfogadtatik, kivite a tanácsra bízott.

A nagyváradi jogakadémia az azon frata, hogy jogtudori szigorlatok akadémián tartassanak, egyszerűen tudomásul vették.

A honvédménház javára egyszerűsádnakorra 50 ft utalványoztatik. (Bizony ma sok ez Kolozsvár városától!)

A borjövődék házi kezelésére készítő szabályok felolvasatnak. Benigni megrovások tartja, hogy ki nem nyomtatottak és nem lett kiosztva, így nem lehet hozzá szólni. Ajánlja a kinyomtatást, szétosztást és újra naprendre tűzését. Elfogadtatik.

